

ЮВІЛЕЇ

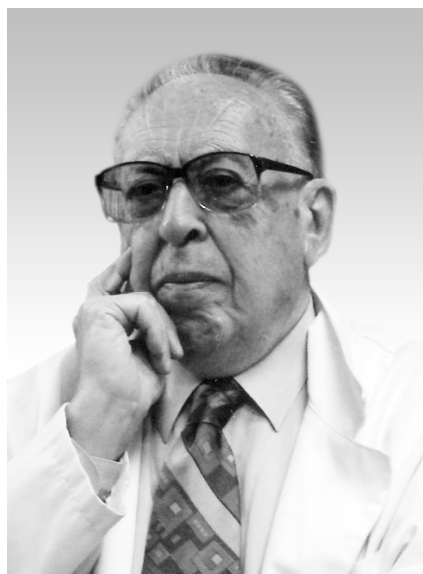
АКАДЕМІКУ НАМН УКРАЇНИ

І. М. ТРАХТЕНБЕРГУ — 90 років

11 листопада 2013 р. виповнилося 90 років від дня народження та 65 років наукової, педагогічної і громадської діяльності видатного вченого у галузі профілактичної медицини, завідувача лабораторії промислової токсикології та гігієни праці при використанні хімічних речовин ДУ “Інститут медицини праці НАМН України”, лауреата Державної премії України у галузі науки і техніки, лауреата трьох премій з профілактичної медицини НАМН України, премії ім. О. О. Богомольця НАН України, заслуженого діяча науки і техніки України, акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України, професора, доктора медичних наук Ісака Михайловича Трахтенберга.

Випускник Київського медичного інституту перших повоєнних років І. М. Трахтенберг у стінах своєї *alma mater* пройшов шлях від аспіранта кафедри гігієни праці до професора. Його експериментальні розробки, присвячені токсикології металоорганічних сполук, стали предметом кандидатської дисертації “К токсикологии органических соединений ртути — этилртутифосфата и этилртутихлорида” (1950). Наступний напрям його досліджень — проблема впливу на організм людини потенційно токсичних хімічних речовин як чинників малої інтенсивності. Підсумки багаторічних експериментів і клініко-гігієнічних розробок з цієї проблеми були узагальнені в його докторській дисертації “Микромеркуриализм как гигиенична проблема” (1964) та монографії “Хроническое воздействие ртути на организм” (1969).

У 1972 р. І. М. Трахтенберг переходить на роботу до Київського інституту гігієни праці і профзахворювань (нині Іститут медицини праці НАМН України), де організував і очолив лабораторію промислової токсикології і гігієни праці при використанні хімічних речовин, яка стала науковим центром з розробки проблем патогенезу, гігієнічного нормування та профілактики впливу на організм сполук важких металів (зокрема, ртуті та свинцю) та їх органічних і неорганічних похідних. На основі розробок лабораторії підготовлено ряд законодавчих, нормативних, інструктивно-методичних матеріалів, які сприяють оздоровленню умов праці при виготовленні та використанні сполук важких металів. Проведено дослідження з оцінки ризику впливу важких металів на людину та навколишнє середовище з позицій медичної

екології, обґрунтовано принципи експериментального вивчення впливу шкідливих речовин на функцію, метаболізм і структуру міокарда і судин та нові методи експериментальної оцінки віддаленого впливу хімічних сполук на серцево-судинну систему. Удосконалено проведення прискорених дослідів на теплокровних тваринах з вивчення вибіркової дії потенційно токсичних речовин. І. М. Трахтенбергом сформульовані нові положення про взаємодію первинних (прямих) і вторинних (опосередкованих) реакцій організму на дію ксенобіотиків, про інформативність комплексу фізіологічних, біохімічних, гематологічних, імунологічних показників.

І. М. Трахтенберг — автор понад 400 наукових праць, у тому числі 6 підручників, 3 довідкових видань, 25 монографій, серед яких “Основные показатели физиологической нормы у человека” (2001); “Нариси вікової токсикології” (2005); “Химическая безопасность в Украине” (2007), “Книга про отрути та отруєння. Нариси токсикології.” (2008), “Альтернативні методи і тест-системи” (2008), “Профілактична токсикологія та медична екологія” (2010), “Яды. Популярная энциклопедия” (2011) та ін.

Велику увагу І. М. Трахтенберг приділяє вихованню кадрів — під його керівництвом підготовано 13 докторів і 53 кандидатів наук. Він продовжує читати курси лекцій з медичної екології і профі-

лактинної токсикології у Києво-Могилянській академії і Соломоновому університеті.

І. М. Трахтенберг проводить активну громадську і науково-організаційну роботу: голова комісії при Президії НАМН України з питань боротьби із лженаукою та фальсифікацією наукових досліджень, голова експертної комісії з лікарської токсикології Державного фармакологічного центру МОЗ України, голова комісії з науки Правління наукового товариства гігієністів, член наукових товариств токсикологів, фармакологів України, член редколегій і рад ряду наукових періодичних видань, серед яких "Журнал НАМН України", "Український журнал з проблем медицини праці", "Проблеми сучасної токсикології", "Фармакологія та лікарська токсикологія", "Довкілля та здоров'я", "Токсикологический вестник", "Международный

медицинский журнал" та ін. Широкого визнання набули написані з високих громадських позицій публіцистичні статті І. М. Трахтенберга, які присвячено проблемам удосконалення організації науки, актуальним аспектам профілактичної медицини, історії медицини, гострим проблемам громадського життя.

І. М. Трахтенберга нагороджено урядовими нагородами, серед яких орден "За заслуги" III ступеня, 11 медалей (зокрема, "За оборону Києва", "За доблестный труд в период Великой Отечественной войны 1941-1945 гг."), та почесними грамотами НАМН та МОЗ України.

Президія НАМН України сердечно вітає шановного Ісака Михайловича з ювілеєм, бажає йому здоров'я, наснаги, подальших успіхів у його науковій і громадській діяльності.